

Energipolitik — även en fråga om politiskt beroende

Tony Hagströms utmärkta artikel [Hagström 1977] om världens och Sveriges energiproblem i dag och i morgon förväntas genom vad den *inte* tar upp. Författaren lyckas helt förbigå den i min mening grundläggande politisk-ekonomiska konflikt som OECD-ländernas snabbt ökande oljeberoende oundvikligen leder till.

Ännu vid den förra oljekrisen år 1973 kunde vi trösta oss med att Västvärldens beroende av OPEC-oljan snart skulle minska. Våldiga program för kärnkraftsutbyggnad skulle redan i mitten av 80-talet svara för betydande andelar av OECD-ländernas energiförsörjning. Skrämda av OPECs makt började också skilda länder allehanda energisparåtgärder i syfte att ytterligare minska oljebehovet.

År 1977 ser situationen annorlunda ut. Kärnkraftsprogrammen har kraftigt decimerats. Sparkampanjerna har mer eller mindre runnit ut i sanden. De goda försäljningssiffrorna för personbilar är en tydlig indikation. Det går knappast att avläsa någon minskning i energikonsumtionen per dollar BNP inom OECD-området.

Att oljeimporten stagnerat beror enbart på den utdragna depression som Västvärlden just nu tycks oförmögen att ta sig ur.

Men vad händer när det blir fart på konjunkturen? Importen av OPEC-olja kommer då att få en våldsam skjuts uppåt. De oljeexporterande länderna kommer knappast att passivt åse denna utveckling. Medvetna om sin makt kommer de att frestas till att utnyttja vårt beroende. Nästa oljekris kan redan förutsägas med en rimlig grad av säkerhet. Min gissning är att 1973/74 års händelseutveckling på oljemarknaden kommer att te sig som ett lugnt förspel till det som följer.

Men om sådant står ingenting att läsa i Hagströms globala energianalys. Hans slutsatser för Sverige skulle nog sett annorlunda ut, om han också behandlat detta ytterst centrala problem. Inte bara moraliska utan tillika rent egoistiska hänsyn talar för satsningar på kärnkraft i Sverige. Och de energipolitiska åtgärderna är mycket mera brådskande än vad som framgår av Hagströms framställning.

Docent *Marian Radetzki*
Institutet för internationell ekonomi

Referenser

Hagström, T., [1977], "Energipolitik — en fråga om nytta och moral", *Ekonomisk Debatt* årg 5, nr 1